

REDACTIONEEL GEDEELTE

DE TANDTECHNICI.

Op een andere plaats in dit nummer vindt men het nieuwe wetsontwerp afgedrukt, dat, zooals verwacht kon worden, een nieuw en ditmaal *deskundig* onderzoek gelast naar de verleende bevoegdheden. In de Mei-aflevering schreven wij naar aanleiding hiervan:

„Tevens valt op, dat op deze lijst voorkomen de namen van hen, die in de Tandtechnische Vereeniging leidende posities innemen en die, niettegenstaande zij wisten volgens de Wet niet in aanmerking te kunnen komen, blijkbaar van de situatie misbruik hebben gemaakt om zich dit bewijs van bevoegdheid onrechtmatig te zien toebedeeld.”

De Redactie van het „Tijdschrift voor Tandtechniek” drukt in het nummer van 1 Juni dezen zin af en teekent daarbij aan onder het opschrift „Eer is Teer!”:

„Een krasse beschuldiging! Echter absoluut onjuist. De leidende personen van de N. T. T. V. hebben allerminst bedrog gepleegd. Maar hebben informatie gewonnen bij een van de inspecteurs — op 5 Augustus '25 bij Dr. Doyer te Hilversum. Uit die mededeelingen, hen verstrekt, is hun gebleken, in de termen voor de bevoegdheid te vallen. Niet één onjuist papier is door die leidende personen ingeleverd. Wij verzoeken de redactie van het „Tijdschrift voor Tandheelkunde” beleefd doch dringend ons te willen rehabiliteeren. Onze goede naam en onze eer is er mede gemoeid. Die verspillen wij niet graag. Eer is teer. Zooals ook de redactie wel weten zal.”

Uit het bovenstaande en ook uit mededeelingen in Openbare Vergaderingen gedaan, valt moeilijk iets anders af te leiden, dan dat de bedoelde heeren van *Dr. Doyer* bij het onderhoud op 5 Augustus '25 inlichtingen hebben ontvangen die hen den weg gewezen hebben, deze bevoegdheid te verkrijgen, naar

nu wel zeer duidelijk gebleken is, *uitdrukkelijk in strijd met letter en geest van de wet*; inlichtingen die dus belangrijk moesten afwijken van hetgeen men tevoren uit die wet had kunnen lezen!

Hoe onwaarschijnlijk ons deze insinuatie aan het adres van den betrokken inspecteur ook mocht blijken, hebben wij ons naar aanleiding van deze pertinente verklaring schriftelijk om inlichtingen tot den heer *Doyer* gewend, die ons d.d. 6 Juni het volgende antwoordde:

„Ik heb alleen indertijd aan tandtechnici, die mij inlichtingen vroegen, medegedeeld, dat zij drieërlei documenten moesten inleveren:

1. hun bewijs van vestiging voor 10 Juni 1913;
2. bewijsstukken om aan te toonen dat zij voor 10 Juni 1913 de volledige tandprothese als beroep hadden toegepast;
3. bewijsstukken betreffende opleiding resp. bekwaamheid.

Aan de hand van die gegevens heb ik, na toetsing voor zoover noodig, mijn adviezen opgesteld.

Het is wel gebleken, dat die adviezen niet steeds zijn opgevolgd.”

Wij zullen er verder maar niet veel van zeggen. Wat de heeren onder „eer” en „bedrog” verstaan zal vermoedelijk wel kunnen blijken bij de revisie der ingezonden documenten, maar wij vreezen dat over de definitie dezer woorden tusschen ons en de bedoelde heeren belangrijk verschil van meening bestaat, terwijl ons ook niet geheel duidelijk is waarom het noodig was dat omtrent de bevoegdheidsaanvragen *absolute geheimhouding* was opgelegd wanneer in deze het daglicht niet geschuwd behoefde te worden!

Bij het verdedigen van het opleidingsstandpunt van de N. T. T. V. wordt verder betoogd dat gestreefd moet worden naar een wettelijke regeling van de volledige tandprothese voor *allen*, en als sommigen verbaasd vragen waarom men

dan met de tandartsen in zee gaat tot het organiseeren van een opleiding, die vooropstelt dat het werk van den techniker uitsluitend in het laboratorium ligt, wordt geantwoord (zie Tijdschr. v. Tandtechniek 1 Mei 1926):

„Wij kunnen niet in de toekomst zien. Maar vast staat, dat een staat, die zijn belang begrijpt, aan het volk de beste tandtechniek zal willen bezorgen die er te maken valt. Dat kan alleen door hoog opgevoerde vakbekwaamheid. En op den duur zal de steun van den Staat daarbij niet gemist kunnen worden. *Nu gaan we alvast in zee met de tandartsen.*¹⁾ Hebt geduld, er zal een tijd komen, dat ieder onze eenmaal begonnen opleiding zegenen zal.”

De Ned. Mij. tot bev. der Tandheelkunde heeft in haar vergadering van 26 Juni j.l. in een en ander aanleiding gevonden, de aan het H. B. verstrekte volmacht tot onderhandelen met de N. T. T. V. in te trekken en ook *wij* nemen hierbij afscheid van deze Vereeniging, totdat de tandtechnici zullen hebben ingezien, dat voor een samenwerking met de tandartsen, waarbij — met eerbiediging van verschillend inzicht — wederzijdsch vertrouwen eerste vereischte moet zijn, andere leiders en andere politiek noodzakelijk zijn geworden.

REDACTIE.

¹⁾ Cursiveering van ons. (Red.)

DE JAARVERGADERING DER MAATSCHAPPIJ

Gaf de Maart-vergadering in Utrecht, inzake bijwoning, redenen tot tevredenheid, de bijeenkomst in „Muisis” overtrof haar in dat opzicht nog verre: niet minder dan 85 leden hadden in den beschrijvingsbrief (en wellicht ook zonder dien) voldoende aanleiding gevonden om door hun aanwezigheid daadwerkelijk van belangstelling in het Maatschappij-leven te getuigen. En aangezien het locale en gewestelijk element slechts zeer matig vertegenwoordigd was, mag de aanwezigheid van zoovelen, die kennelijk het hoofdbestuur volgen, waarheen het gaat, beschouwd worden als een bewijs van waardeering voor de maatschappelijke verrichtingen.

Voor een uitgebreid auditorium dus, hield H o l t h a u s zijn voorzitterlijke openingsrede, die ditmaal den vorm had aangenomen van een tweevoudige oratio pro domo. Het eerste deel was een antwoord op de bejegening, die de tandartsen van den heer D u y s tijdens de interpellatie van Mevrouw de Vries-Bruins in de Tweede Kamer, mochten ondervinden. In het vorige Tijdschrift-nummer heeft men daarvan in extenso kennis kunnen nemen. Of het, in verband met de gewoonte van dezen afgevaardigde om bij voorkeur van dik hout grove planken te zagen, niet wat veel eer was, dat de Maatschappij zich in haar wiek geschoten gevoelde, blijve verder buiten beschouwing. In elk geval was het een goede aanleiding om weer eens de zuiverheid van onze motieven in het licht te stellen. H o l t h a u s merkte dan eerstens op, dat wij zoo gelukkig zijn om gelijktijdig materieele en idiëele belangen te behartigen omdat (om met Hamer te spreken, gelijk hij deed) bijna elk belang

van ons het algemeen belang raakt; b.v. de strijd voor betere hygienische toestanden en betere tandheelkundige behandeling van het volk, een streven, dat in de laatste instantie zou moeten leiden tot zelfvernietiging wanneer het ideaal: het voorkomen van tandbederf zou kunnen worden bereikt. Bij het ijveren voor populariseering van de tandheelkunde zijn de financiële belangen van de tandartsen niet gebaat, omdat tijdroovende, inspannende behandelingen door de groote massa niet kunnen worden vergoed — en toch wenschen wij dit. Waarom? Omdat wij innig overtuigd zijn van het algemeen belang hiervan voor de volksgezondheid als hulpmiddel in den strijd tegen tuberculose en andere ziekten. Al offeren wij ons nu niet op in absolute zelfverloochening voor de belangen der volksgezondheid, zoo protesteerde de voorzitter ten krachtigste tegen de verdachtmaking des heeren Duys, alsof wij de volksgezondheid als schild voerden om daarachter concurrentievrees en geldelijk belang te verbergen in den strijd tegen de technikers. Het viel hem verder gemakkelijk de beschuldiging van sabotage onzerzijds van de technikerswet 1925 en onthouding van loyale medewerking bij de uitvoering daarvan te ontzenuwen. Het redactionele artikel in het Meinummer bevat daarvoor alle materiaal in overvloed. En wat ten slotte de twijfel aan onze onbaatzuchtigheid betrof, de veronderstelde vrees voor concurrentie kon de praeses het best weerleggen met het simpele feit, dat de 20 à 30 (toch al reeds practiseerende!) technici, waarvoor de wet oorspronkelijk bedoeld was, bezwaarlijk op een corps van 700 tandartsen van eenigen invloed konden zijn, terwijl de collega's die zich daadwerkelijk met de aktie in deze belasten, krachtens hun positie voor elke concurrentie ongevoelig kunnen zijn. Als verder bewijs van onbaatzuchtigheid der Maatschappij bij haar streven in diverse richtingen kon hij er op wijzen, dat de ijveraars voor een goede ziekenfondsregeling niet zelf medewerken aan ziekenfondsen, dat de bevorderaars van tandheelkundige hulp aan schoolkinderen zelf niet de functie van schooltandarts ambiëeren en dat de bestrijders der onbevoegde uitoefening in het

geheel geen concurrentie van die zijde te vreezen hebben. Daartegenover kon er de tandartsen bezwaarlijk een verwijt van gemaakt worden, dat, wanneer zij er bij de autoriteiten steeds meer op aandringen het peil van het onderwijs in de tandheelkunde nog meer te verbeteren en de examina te verzwaren (getuige het aangenomen onderwijs-rapport), zij in ruil voor een langdurige en kostbare studie verlangen beschermd te worden tegen beunhazerij van onbevoegden, die op alle manieren het aanzien van de tandheelkunde naar beneden halen.

In het tweede deel van zijn rede nam de voorzitter zijn medehoofdbestuurderen in bescherming tegen de onverdiende bejegening, welke zij in de bekende „Open Brief” van R o e l o f f s hadden ondergaan. Al liep ook volgens hem de machine niet gesmeerd, inzake effectieve samenwerking tusschen het H. B. en de afdelingen, gaf zij niet het hoogste rendement, „schreeuwend ongelijk” had de schrijver met zijn bewering, dat het H. B. geheel onder voogdijschap staat van een groepje leiders en dat de vrijheid van spreken en voorstellen aldaar aan banden zou zijn gelegd. En wat het gesmade „intellect” betrof, een monopolie daarvan zetelde niet in den Haag, bestond eenvoudig niet, dat kwam ook elders in het land in verblijdende mate voor en was ten allen tijde welkom.

Door luid applaus betuigde de vergadering haar instemming met het gesprokene in beiderlei opzicht en toen in het jaarverslag naderhand nog eens hulde werd gebracht aan het driemanschap, dat met zooveel beleid en succes de actie tegen de toepassing der technikerswet had gevoerd en ook aan Mevrouw de V r i e s-B r u i n s voor haar initiatief en welgeslaagde interpellatie, kwam de appreciatie opnieuw tot uiting in bravo's en handgeklap.

Na een woord van welkom aan den nieuwbenoemden secretaris, bracht S a l o m o n s het jaarverslag uit (hetwelk elders in dit nummer is afgedrukt) en dat op één punt tot gedachtenwisseling aanleiding gaf. Zoo had G ö t t l i c h daarin de standpuntsbepaling gemist van het H. B. inzake het bekende

conflict bij „de Volharding” in den Haag. Indertijd was in het T. v. T. een waarschuwing verschenen om geen verbintenis met bedoeld ziekenfonds aan te gaan, terwijl nadien een lid zich toch daaraan had verbonden. Hij had zich afgevraagd, hoe zulks mogelijk was in verband met het desbetreffend bindend besluit en de statuten en waarvoor deze bepalingen dienden, zoo zij niet werden toegepast. Het gevolg was geweest dat een jong lid uit Utrecht zich eveneens daaraan had verbonden en het lidmaatschap opgezegd.

De voorzitter antwoordde op deze vraag met de bekentenis, dat het hier een moeilijk geval betrof, waarin het H. B. gemeend had beter het belang van de Maatschappij te dienen door de tuchtmaatregelen niet toe te passen. De betrokken collega had de overtuiging kunnen vestigen, te goeder trouw te hebben gehandeld, hetgeen in verband met de zeer indirecte relatie van de Mij. tot het conflict tusschen de Mij. t. b. d. Geneeskunde en de Volharding het gewenscht deed zijn het b. b. en al zijn consequenties niet in werking te stellen. G ö t l i c h was door dit antwoord geenszins voldaan. In de verzachtende omstandigheden wilde hij wel gelooven, doch het gevaar voor navolging bij slappe toepassing werd daardoor vergroot, gelijk het tweede geval aantoonde. Intusschen wees N o r d e r op, dat het hier geen verbod, doch slechts een advies betrof, zoodat het b. b. niet was overtreden, waarop P a e r l te kennen gaf, dat het contract met de Volharding niet was goedgekeurd, noch door de betrokken collega's het oordeel van het H. B. was ingewonnen. Ook tegenover de Mij. t. b. d. Geneeskunde achtte hij deze onthouding van steun verkeerd, omdat daardoor in de toekomst op hulp van die zijde, voor het geval wij die zouden behoeven, niet zou kunnen worden gerekend. Hij vond verder de houding tegenover de Volharding, waarop andere ziekenfondsen niet zouden nalaten te wijzen, een verzwakking van de bereikte resultaten en oordeelde strafmaatregelen geindiceerd. S a n d e r s, hoewel toejuichend dat het H. B. hierover was geïnterpelleerd, merkte op, dat ook hier de kritiek gemakkelijker was dan de kunst

en kon verzekeren dat ook sterke voorstanders van het b. b. er voor gevoelden om niet zoo krachtig op te treden als de letter van de wet toelaat. Men diende niet uit het oog te verliezen, dat de Mij. nog niet zoo sterk is als men zou wenschen en de sympathie van sommige leden, op wier steun zij prijs 'stelt, niet wil verliezen door een geforceerd optreden. Het is noodzakelijk om de belangen der Mij. onder verschillende gezichtshoeken te bezien. Bovendien was de positie der tandheelkunde aan de Volharding verbeterd in vergelijking met vroeger en betrof het hier een strijd van een andere organisatie, waarmede de Mij. geen overeenkomst heeft en waarbij wij gevaar liepen meer schade te lijden dan voordeel te behalen. Hij kon echter toezeggen, dat in het nieuwe H. B. deze aangelegenheid aan de orde zal komen en dat een algemeen standpunt zal worden bepaald. *V i s s e r* knoopte ten slotte aan deze beschouwingen een wensch van meer algemeenen aard vast en wel, dat het Jaarverslag tevoren in de afdelingen een punt van bespreking zou vormen. Ware dit thans geschied, dan zou het onderhavige punt stellig daarin niet hebben ontbroken en het verslag in zijn geheel, door veelzijdige bespreking, er allicht anders hebben uitgezien. Bij de reorganisatie van de Mij. zal, zooals naderhand bleek, hieraan gevolg worden gegeven.

Hierna kreeg *E d e l* gelegenheid om aan de hand der gepubliceerde staat van ontvangsten en uitgaven te constateeren, dat de financieele toestand der Mij. gunstig genoemd kon worden. De inkomsten en uitgaven hadden, vergeleken bij het vorige jaar, geen groote veranderingen ondergaan. De kascommissie, bij monde van *G ö t t l i c h*, verklaarde het beheer in uitstekende orde te hebben bevonden, waarop de penningmeester werd gedechargeerd. Als leden van de nieuwe verificatie-commissie legde de voorzitter beslag op *B a c k e r* *D i r k s*, *V e r h o e v e n* en *H e n r i*, die hierin toestemden. De begrooting voor het nieuwe vereenigingsjaar werd tot den volgenden morgen uitgesteld, zoodat thans de rapporten der diverse commissies aan de beurt kwamen.

Allereerst was het woord aan *Klinkhamer*, die zijn overzicht van de verrichtingen der Commissie BOUT inleidde met de mededeeling, dat, hangende het definitieve resultaat der technikerswet, een afwachtende houding geboden was, ten einde het publiek met vervolgingen niet te veel te prikkelen. De schrik zat er bij de technikers, getuige de uitingen in hun vakblad (waarin van een tandheelkundige rekerchedienst gesproken werd) goed in. Vervolgingen waren in het afgelopen jaar niet ingesteld, omdat ook de justitie de uitkomsten der wet '25 wilde afwachten. Alleen werd een bevoegd verklaard techniker in Enschedé door den kantonrechter het voeren van den titel *tandarts* ontzegd. Inzake andere titulatuur was het gewenscht af te wachten, wat de regeering dienaangaande zelf zal doen. Nadat hij nog een woord van protest had gesproken omtrent den „Open Brief”, waarin zijn systeem als ondeugdelijk werd bestempeld, legde *Klinkhamer* zijn functie als officieel vertegenwoordiger der Mij. in deze aangelegenheid neer. De erkentelijkheid die hij na afloop van deze vrijwillig aanvaarde taak, van den voorzitter in ontvangst had te nemen, kwamen hem dubbel en dwars toe, want geen functie in het maatschappelijk samenstel gaf zooveel ondankbaar werk op te knappen als de zijne en ook het hartelijk applaus was toch maar een magere vergoeding voor de voortvarendheid, waarmede hij, de publieke opinie en allerlei verdachtmaking trotseerend, de onbevoegde knoeierij naar het leven heeft gestaan.

Het verslag van de O. en E.-commissie kon ditmaal kort zijn, omdat, naar *van Hasselt* mededeelde, er zich sinds de verschijning van het Rapport geen nieuwe gezichtspunten hadden voorgedaan, die de commissie tot nieuwe werkzaamheid noopten.

Namens de Commissie voor Tandheelkundige Volksbelangen, korthedshalve voortaan aangeduid als C. T. V., gaf *Bruske* een overzicht van de nieuw gevolgde werkwijze, zooals die ten vorigen jare te Middelburg was goedgekeurd en waarbij de vroegere commissies vervangen zijn door een

of meer rapporteurs, die elk een taak op zich nemen en daaromtrent na voleindiging in de algemeene vergadering der C. T. V. verslag uitbrengen. Zoo is voor de ziekenfonds-commissie, die allerlei struikelblokken in den weg lagen en waarvan wel de voornaamste was, dat ons volk nog niet rijp is om aan de ziekenfondsen eischen te stellen inzake gebitsverzorging, een rapporteur benoemd, die kennis zal hebben te verbreiden over mondhygiene en het nut van tandheelkundige verzorging. Voor militair-tandheelkundige aangelegenheden was als rapporteur benoemd S m i t t, die bereids een deugdelijk rapport heeft uitgebracht; de daarin voorgestane verbeteringen hoopte hij, dat de Mij. zou willen bevorderen. Inzake de propaganda zullen twee rapporteurs zich er mee belasten om met woord en beeld in het geheele land duidelijk de beteekenis en het wezen van mondhygiene in het licht te stellen. Al deze bemoeiingen verkeerden nog in het stadium van voorbereiding, weshalve het rapport nog niet in druk is kunnen verschijnen; het volgend jaar hoopte B r u s k e met gegevens omtrent de resultaten voor de vergadering te kunnen verschijnen. Waarna de voorzitter toezegde de rapporten aan de afdelingen te zullen zenden.

V a n H a s s e l t waarschuwde voor het gevaar van dubbel werk en versnippering van krachten, nu de Mij. zich op hetzelfde terrein gaat bewegen, waarop de Ned. Vereeniging tot Bestrijding van Tandbederf reeds jaren met succes werkzaam is en dit z.i. ook beter kon doen, wijl de aanwezigheid van leeken in het bestuur en onder de leden een veel belangeloozer indruk vestigde dan de Mij.. B r u s k e achtte het eerstgenoemde gevaar echter gering en zeer wel te ondervangen. De Mij. zal het, wil zij haar doel bereiken op grooter schaal moeten aanpakken. Uit het feit, dat de Ned. Ver. de Mij. hierin financieel steunt, (waarvoor zij in ruil een duplicaat van het propagandamateriaal zal ontvangen) bleek voldoende dat de Ver. de werkwijze der Mij. als juist erkent en al heeft zij ook leeken als lid, ten slotte zullen toch altijd tandartsen als deskundige moeten optreden.

In de daarop gevolgde discussie bracht Roeloffs de verhouding van den tandarts tot de dokters-vereeningen aan de ziekenfondsen ter sprake; eerstgenoemde staat geheel buiten dit verband, hetgeen hij een ongewenschte toestand vond. In aansluiting hierbij stelde Hoeksema de vraag of het waar was, dat tandartsen geen deelnemer kunnen zijn aan een ziekenfonds van de Mij. t. b. d. Geneeskunde, krachtens een desbetreffende verbodsbepaling. Bruske merkte op, dat het niet noodig was dat zij deelnemer zijn, mits het contract maar behoorlijk is, terwijl Pitsch het heele geval in twijfel trok, doch zekerheidshalve bij den secretaris der Mij. t. b. d. G. zou informeerden. *)

Aan het in de bijlagen reeds gepubliceerde rapport van de commissie tot beheer van het steunorgaan had Visser niet veel toe te voegen, dus verdiepte hij zich als toegewijd administrateur in financieele bespiegelingen, wát de toekomst van het fonds wel niet zou zijn, als in plaats van 92 voorbeeldigen (slechts 20 %), alle leden der Mij. hun penningsofferden voor de nobele zaak. En als maar uit het hoofd vermenigvuldigende, liet hij bedragen van vier cijfers (èn inteekenbiljetten) door de zaal dwarrelen om de harten en beurzen open te maken.

Inzake de Bibliotheek kon Bruske nog melding maken van een geschenk van Prof. Bruhn: n.l. Band III van diens Handbuch der Zahnheilkunde.

Als een der afgevaardigden naar het algemeen bestuur van het Tijdschrift voor Tandheilkunde, gaf Sanders een overzicht van de lotgevallen van die vereeniging. Het tijdschrift verkeert, dank zij verhooging van de toelage der firma Tholen tot f 4500.—, financieel in bloeienden staat, terwijl ook in andere opzichten de uitgave door de firma een succes is gebleken. Door de ruimte der geldmiddelen is het mogelijk de redactie redelijk te honoreeren en ook de medewerkers een honorarium toe te kennen, zoomede een reserve te kweken

*) Uit het inmiddels ontvangen antwoord is gebleken, dat een bindend besluit, als door Hoeksema bedoeld, niet bestaat.

voor eventueele verslagen van congressen, etc. De werkzaamheid der redactie kon eveneens zijn goedkeuring wegdragen. Wel had een oogenblik tusschen het H. B. en de redactie een punt van wrijving bestaan, dat even dreigde tot een conflict te zullen leiden, doch als steeds speelden misverstanden een groote rol, zoodat de harmonieuse samenwerking aldra kon worden bestendigd. Al behield de redactie zich vrijheid van spreken voor bij eventueel verschil van zienswijze over punten van maatschappij-politiek, zoo kon men in het afgelopen jaar tevreden zijn over de wijze waarop zij voor de belangen der Mij. op de bres gestaan inzake de technikers-wet '25, bij welke loftuiting de voorzitter zich aansloot.

Voor de note gaie in de film van commissie-rapporten was gezorgd door den directeur van het bemiddelingsbureau, die in zijn verslag de alleruiterste beknoptheid had nagestreefd en ook met een verzoek om nadere gegevens niet uit zijn directorale tent was te lokken en tot meerdere mededeelzaamheid te verleiden.

Na dit langademige agendapunt werd een oogenblik gepauzeerd om de voorbereidingen te treffen voor de bestuursverkiezingen. Reeds bij de eerste stemming voor het voorzitterschap kwam B a k k e r met groote meerderheid uit de briefjes te voorschijn; 58 stemmen waren op hem uitgebracht, terwijl voor het overige v. H a s s e l t 9, K l i n k h a m e r 3, H o l t h a u s 1, S a n d e r s Ezn. 8, N o r d 3 en v a n d e r L i n d e 2 stemmen verwierven. De gekozene verzocht om zijn benoeming in beraad te mogen houden tot na den uitslag van de verkiezing van den penningmeester. Middelerwijl regende het verzoeken van candidaten om daarvoor niet in aanmerking te komen, wat N o r d terecht deed opmerken, dat de afdelingen gehouden zijn om zich ook te overtuigen dat hun candidaat bereid is de functie eventueel te aanvaarden, wijl anders de candidaatstelling geen zin heeft.

De verkiezing van een fiscus verliep niet zoo vlot; wel had K r i j n V e r h o e v e n de meeste stemmen n.l. 41 op zich vereenigd, doch net niet genoeg om een herstemming

overbodig te maken. Dus moesten de heeren zich nogmaals „zwart laten maken”, met als resultaat dat de genoemde nu met 68 stemmen uitverkoren bleek. Van de resteerende stemmen verkreeg Griffijn 2, Hoeksema 8, Holthaus 3 en Visser 2, terwijl twee aanwezigen blijkbaar geen kleur hadden willen bekennen.

Na deze uitslag verklaarde Bakker zijn benoeming te zullen aanvaarden, doch stelde er prijs op dit te argumenteeren. Na een historische beschouwing over het ontstaan van de Mij. kwam hij tot de conclusie dat zij na haar oprichting in wezen niet was veranderd. Geleidelijk is echter de gemeenschappelijke overtuiging gegroeid, dat er in haar constructie verandering dient te worden gebracht, welke groei hij zelf had bevorderd. Dat was de reden, waarom hij niet het recht gevoelde om voor zijn benoeming te bedanken en zou probeeren wat hij van deze taak kon maken.

Hiermede werd de vergadering voor Vrijdagavond beëindigd en besloten met een vertooning van de propagandafilm van Dr. Cohn. Ongetwijfeld was het late uur niet meer geschikt om de film te beoordeelen, zooals zij verdiende, d.w.z. frisch van geest en met critisch inzicht in doeltreffende propaganda. Het was dan ook goed gezien om haar naderhand nog eens voor een kleinen kring van ter zake kundigen af te laten loopen, opdat deze à tête reposée zich van de geheel-of-gedeeltelijke bruikbaarheid voor ons land rekenschap kan geven.

De tentoonstelling van propagandamiddelen der Ned. Vereeniging tot Bestrijding van Tandbederf, in een hoek van de zaal opgesteld, trok eveneens veel belangstelling, waarbij van Hasselt een korte toelichting gaf en tevens de vereeniging nog eens in de gunst der collega's aanbeval.

De Zaterdagochtend-bijeenkomst begon met de aanneming z.h.s. van de punten 9 en 10 van de agenda, zoodat al spoedig het voorstel tot opschorting van de onderhandelingen met de N. T. V. inzake oprichting van een vereeniging tot opleiding van tandtechnici aan de orde kwam.

Gelijk ook zonder toelichting wel duidelijk was, hield dit

voorstel verband met de, na de Maart-vergadering pas in vol-
len omvang bekend geworden toepassing van de technikers-
wet en met het oog op de onzekerheid, wat het finale resul-
taat zou zijn, vond het H. B. geen vrijheid om tot uitvoering
van het in Utrecht genomen besluit over te gaan, dan nadat
de Mij. zich opnieuw zou hebben beraad. In dien zin was dan
ook aan het bestuur van de N. T. V. bericht, hetgeen de heeren,
blijkens hun antwoord, „teleurstellend” en „onbevredigend”
vonden.

Met de afwachtende houding, die het H. B. wenschte aan
te nemen, kon N o r d zich niet vereenigen. In het feit, dat
de leiders der N. T. V. zich een bevoegdheid hadden veroverd,
die zij wisten dat hun niet toekwam, vond hij voldoende
grond om met die vereeniging niet meer in zee te willen gaan.
Mede in verband met de uitingen in het Tandtechnisch tijds-
chrift (van 15 Mei o.a.), waaruit blijkt, dat de beoogde
opleiding, waarvoor de Mij. gebruikt zou worden, beschouwd
wordt als een eerste stap naar een staatsopleiding, was hij er
voor om de onderhandelingen af te breken, zonder meer. De
voorzitter handhaafde echter het voorstel tot schorsing en
vroeg machtiging om voorloopig niets te doen. Na eenige dis-
cussie werd, conform de wensch van het H. B., de in Maart
verstreckte opdracht ingetrokken, totdat de algemeene verga-
dering een nieuwe opdracht zal hebben verstreckt. Hetgeen,
naar wij met B a k k e r gelooven, nog wel even zal duren!

In bespreking kwam daarna het voorstel tot reorganisatie
van de Mij., ingediend door de afdeeling Utrecht en toegelicht
door M u l d e r. Genoemde afdeeling wenschte een meer ge-
decentraliseerde voorbereiding der onderwerpen, opdat de
verrichtingen der Mij. nader tot de leden konden worden ge-
bracht en alles meer individueel doorleefd. Hij bepleitte voorts
een kleiner H. B., om daarnaast bij belangrijke zaken afge-
vaardigden der afdeelingen bijeen te roepen. Toen de voor-
zitter hierop te kennen gaf, dat ook het H. B. zelf geporteerd
was voor een reorganisatie, kwamen van verschillende zijden
sprekers met een verlanglijstje aandragen. V i s s e r vroeg

nogmaals om toezending van het jaarverslag en ook van de agenda aan de afdelingen, vóór de definitieve vaststelling en betoogde de wenschelijkheid om bij de bespreking van technisch ingewikkelde vraagstukken in de afdelingen, de voorlichting te ontvangen van een speciale afgevaardigde uit het H. B. Desnoods zouden in bijzondere gevallen de afdelingsbesturen met het H. B. kunnen vergaderen. B a c k e r D i r k s drong aan op meer contact tusschen het H. B. en de afdelingsbesturen, wat z.i. te bereiken zou zijn als de afd.-voorzitters qualitate que afgevaardigden naar het H. B. waren. Waarop K a i s e r reageerde met de opmerking, dat de fout van een te groot H. B. zich dan zou continueeren. Noodig was z.i., alleen, da de afgevaardigde in nauw contact staat met zijn afdelingsbestuur en dit geregeld op de hoogte houdt van den stand van zaken in het H. B. Zoo had hij steeds zijn taak opgevat (waarvoor hem ter vergadering door den voorzitter van de afd. Gelderland hulde werd gebracht). Ook S a n d e r s voelde zich verplicht om enkele van die verlangens even onder de kraan te houden en ontried, om te beginnen, de voorstellen van Backer Dirks ten sterkste. Als oud-voorzitter van de afdeling Amsterdam achtte hij de combinatie van het voorzitterschap met de functie van hoofdbestuurder onmogelijk; deze eischte meer dan één persoon in redelijkheid kan praes- teeren. Verder bestreed hij de denkbeelden van Roeloffs, die, na behandeling van de zaken in afdeling, de afgevaardigde naar het H. B. wil zenden met imperatief mandaat. Als lid van de afdeling wenschte hij geleid te worden door het H. B. en de rapporteurs en daarna zijn eigen gedachten te laten gaan; in 't andere geval zou het H. B. door de afdelingen geleid worden en van behoorlijke bestudeering der vraagstukken geen sprake kunnen zijn. Nadat hiermee de discussies een einde genomen hadden werd het voorstel tot reorganisatie aangenomen; het H. B. zal zich met het ontwerpen belasten, onder inachtneming van eventueele aanwijzingen uit de afdelingen.

Het tweede voorstel van de afd. Utrecht werd door B a k-

ker nader toegelicht en bedoelt, naar hij zeide, niets anders dan de gelegenheid te scheppen tot een *onderzoek* naar de mogelijkheid van meerdere samenwerking tusschen de drie bestaande tandheelkundige vereenigingen. De uitslag van dat onderzoek wordt dus voorshands in het midden gelaten. Men wenschte geen fusie, doch alleen een grootere doelmatigheid door samenwerking, indien mogelijk. Bezieet men de constellatie, dan blijkt, dat van de in het Jaarboekje genoemde 704 practiseerenden (met inbegrip van de medici) er 423 lid zijn van de Mij. (welk aantal met plm. 100 gewenschte elementen voor uitbreiding vatbaar zou zijn) 193 van de V. v. N. T. en 68 van het N. T. G. Bij nader onderzoek blijken nu 200 Mij.-leden geen lid van een wetenschappelijke vereeniging, terwijl van de leden van de V. v. N. T. er 15 nog geen lid zijn van de Mij. Van de 68 Genootschapsleden zijn 34 lid van de Ver. v. Ned. Tandartsen en 67 lid van de Mij. Het lidmaatschap van alle drie vereenigingen bezitten 34 collega's.

Hoeksema juichte het voorstel toe, in de hoop dat daardoor de voordrachten van vooraanstaande buitenlandsche sprekers toegankelijk zouden kunnen worden voor brederen kring dan die der hospiteerende vereeniging. Klinkhamer stelde zich een eventueele samenwerking voor in dien zin, dat de organisaties meer voeling zouden houden ten aanzien van sociale onderwerpen, die ook in wetenschappelijke vereenigingen aan de orde komen; voor het overige achtte hij de bestaande werkverdeeling doelmatig. Sanders, hoewel niet tegen een dergelijk onderzoek en eventueele samenwerking, kante zich meer tegen het initiatief als zoodanig. Niemand verklaarde zich verder tot tegenstander, zoodat het H. B. opdracht kreeg om een onderzoek, als gevraagd, in te stellen.

Het hoofdbestuurs-voorstel om, in overleg met de zuster-vereenigingen, de F. D. I. uit te noodigen, haar zitting in 1928 te Amsterdam te houden, ontmoette geen bezwaren. Van de V. v. N. T. was bericht ingekomen, dat het bestuur zich met het plan kon vereenigen, terwijl het N. T. G. dienaangaande de beslissing aan de ledenvergadering wenschte over te laten.

Tegen het tweede voorstel, om gelijktijdig een congres voor mondhygiene te organiseeren ontwikkelde N o r d in zooverre bedenkingen, dat hij zekerheid verlangde omtrent de deugdelijkheid der voorbereiding, waarvan het welslagen geheel afhankelijk was. Die zekerheid achtte hij alleen dan te bestaan, wanneer B r u s k e zich bereid verklaarde om het secretariaat van de commissie van voorbereiding op zich te nemen. Deze stelde zich aanvankelijk wel beschikbaar voor de leiding van die commissie, doch N o r d nam hiermede geen genoegen. De secretaris was de leidende kracht en alleen dan was succes gewaarborgd, wanneer een permanente secretaris zoo spoedig mogelijk werd benoemd. Voor deze pressie zwichtte B r u s k e ten slotte, wat met bravo's werd begroet.

Hierna keerden we eerst weer terug naar punt 6: de behandeling van de begrooting voor 1926/27. Door vergelijking van de begrooting met de rekening van het afgelopen jaar was L o u r e n s B o s c h tot de conclusie gekomen, dat bij een vermeerdering van inkomsten met f 200, de uitgaven f 1200 hoger geraamd waren, waardoor het saldo met f 1000 zou verminderen. Dit stond gelijk met duurder leven bij gelijke inkomsten, waardoor er voor „onvoorzien” z.i. te weinig overbleef, vooral met het congres van de F. D. I. in 't verschiet. Contributieverhoging leek hem dan ook gewenscht. B a k k e r gaf, in antwoord hierop, een nadere uiteenzetting. De posten '25/'26 waren met die van de begrooting niet direct vergelijkbaar omdat deze thans zoo ruim genomen waren, dat voor overschrijding wel geen gevaar zou bestaan en bovendien de meerdere uitgaven voor het secretariaat gecompenseerd werden door het vervallen van de post voor den juridischen adviseur. Contributieverhoging zou te overwegen zijn, al diende het H. B. zijn voelhorens eerst eens uit te steken. Wat de kosten voor het a.s. congres betrof, daarvoor zouden wij wel gerechtigd zijn om ons kapitaal aan te spreken, als vallende onder buitengewone uitgaven. Met deze geruststellende toelichting werd besloten om het maar met de begrooting te wagen.

Tot hiertoe gevorderd, achtte de voorzitter het moment gekomen om den hamer aan zijn nieuwbenoemden opvolger over te reiken, niet dan nadat hij van zijn medebestuurleden afscheid had genomen. In de eerste plaats van P i t s c h, die met taaie werkkraft en onder afstand van de bestaande hulp, het secretariaat op meer dan loffelijke wijze had waargenomen, waardoor hij de Mij. ten zeerste aan zich had verplicht. Ook „collega” N o r d T h o m s o n dankte hij voor diens belangstelling in de zaken der Mij., waarvoor deze, zij het ook in gewijzigde functie, behouden blijft. Verder van S a n d e r s, waarvan ieder wist van hoeveel waarde diens lidmaatschap voor het H. B. was geweest en E d e l, die, zoal niet miljoenen, dan toch enkele duizenden had weten te vergaren ten bate van de kas. En ten slotte verwachtte hij het beste van de nieuwe H. B. leden M a r g a d a n t, v a n d e n H o o r n en V e r h o e v e n.

V a n H a s s e l t, als vice-voorzitter voelde zich geroepen om H o l t h a u s uitgeleide te doen uit de verantwoordelijke functie, die hij met evenzooveel verantwoordelijkheidsgevoel en zonder dat hem ooit iets te veel was, zoowel naar buiten als naar binnen, had vervuld. Als blijk van erkentelijkheid verhieven allen zich van hun zetels.

B a k k e r, als nieuwe praeses, sloot zich bij de juiste woorden van Van Hasselt aan en al had Holthaus wellicht het gevoel dat zijn opvolger de techniek van het voorzitterschap beter zou afgaan, wat afgewacht diende te worden, dan ging toch boven de techniek nog de geest. Hij had de gave getoond om alle medewerkenden tot medewerkers te houden daarbij volkomen gerespecteerd, zonder naar den mond te praten en zonder vijanden te maken, uit het krijt te treden.

Vervolgens zichzelf introduceerend, zeide hij, dat de scherpste puntjes van zijn strijd lust waren afgesleten, voor welk slijtingsproces het voorzitterschap niet anders dan bevorderlijk kon zijn. Ter verdere geruststelling voegde hij er aan toe, „niet gekomen te zijn om te heerschen, doch om onze blijdschap te verhoogen”. Tegen dit joyeuze perspectief kon natuur-

lijk niemand bezwaar hebben en dus werd hij met applaus in zijn waardigheid bevestigd.

Al dadelijk kreeg hij gelegenheid om zijn vaardigheid in de zoeven genoemde techniek te toonen. Het was bij de rondvraag, dat N o r d de „Open Brief” ter sprake bracht. Hij had ter vergadering van Roeloffs een felle philippica verwacht en wilde nu weten of zijn zwijgen beteekende, dat hij dien brief terugnam. Een dergelijk schrijven achtte hij van buitengewoon nadeel voor het werk in de Mij., vanwege den indruk, welke daardoor bij hen, die nooit ter vergadering komen, omtrent het hoofdbestuur wordt bevestigd. Het onderling vertrouwen der leden moest door dergelijke onware insinuaties van een H. B.-lid nog wel, worden ondermijnd en hij wenschte dan ook een scherp protest te laten hooren, juist omdat hij met den waren toestand bekend was. Het H. B. had er recht op, dat de vergadering openlijk haar vertrouwen uitsprak en hij wilde een daartoe strekkende motie indienen.

R o e l o f f s, van zijn kant, was zich bewust, dat de „open brief” een storm van verontwaardiging zou wekken, doch achtte zich alleszins gerechtigd door de afwijzende houding van het H. B. (d.w.z. van het domineerende deel) tegenover zijn aandringen op verandering van werkwijze. Kortom, hij gaf een herhaling van zijn gepubliceerde grieven, waarvan de voornaamste thans was de wijze van bestrijding der onbevoegde uitoefening. Om zich te rechtvaardigen tegenover de Kamerleden Oud en Duys, door aan te toonen dat de gevolgde bestrijdingsmethode door hem werd afgekeurd en er een groep was, die op een basis van billijkheid een groep technikers tegemoet wilde komen, had hij een exemplaar van zijn „brief” aan Mevrouw de Vries-Bruins gezonden.

Dit laatste argument kwam echter onzacht in het gedrang door de opmerking van N o r d, dat de „open brief” er minstens 10 dagen eerder was dan de interpellatie!!

In zijn sobere, doch daardoor des te vernietigender analyse van het geval, vroeg de v o o r z i t t e r in de eerste plaats of het aanging, dat iemand die zijn zienswijze niet ziet gedeeld,

buiten de organisatie om, deze tracht te propageeren. De Mij. had eenmaal een, zij het dan ook z.i. onjuiste, beslissing genomen en daarbij had men als lid zich neer te leggen. Vervolgens rafelde hij het bestaan van een overheerschende groep in het H. B. uiteen. Omtrent de reorganisatie was in R's tegenwoordigheid besloten, terwijl het desbetreffende voorstel der afd. Utrecht twee jaar door hem als afd.-voorzitter was opgehouden. De onderwijkswestie was in Maastricht in een nieuwe phase gekomen, zonder dat hij aldaar, noch daarna van zijn afwijkende zienswijze had doen blijken, terwijl hij bij de laatste beslissing in Utrecht niet aanwezig was. Had hij dan nog het recht om achteraf te zeggen, dat het rapport niet deugde? De boetebepaling en het bindend besluit, die hij nu heftig bestreed, had hij indertijd zelf verdedigd. Kortom, hij miste het moreele recht om dezen in opzet en toon onbehoorlijken „brief” de wereld in te zenden.

Ondanks dit „requisitoir” en een poging van verschillende zijden om Roeloffs tot inkeer te brengen, handhaafde hij de juistheid van zijn standpunt en wenschte geen ongelijk te bekenen. Middelerwijl diende Nord zijn motie in, luidende:

„De Algemeene Vergadering van de Mij. t. b.d. Tandheel-
„kunde,

„op 26 Juni bijeen, kennis genomen hebbende van den „Open
„Brief” van den heer Roeloffs, keurt de handelingen van dit
„lid, waar hij ongemotiveerde beschuldigingen heeft gericht
„tot het hoofdbestuur, ten scherpste af,

„betuigt haar volledig vertrouwen in het H. B. en gaat over
„tot de orde van den dag”.

Na eenige discussie (enkele leden achtten de „vermaning” van den voorzitter voldoende) werd deze motie met groote meerderheid aangenomen en was ook dit onverkwikkelijke onderwerp afgehandeld.

Nog zij vermeld, dat v a n H a s s e l t namens de commissie van actie, zijn ingenomenheid uitsprak over het feit, dat de leden zich, overeenkomstig het verzoek, onthouden hadden van elke individueele bemoeiing inzake de tandtechnikerswet,

en geen ingezonden stukken of mededeelingen in de dagbladen waren verschenen, die het werk der commissie hadden kunnen bemoeilijken.

Aan het slot der bijeenkomst voelde Sanders zich genoopt tot een woord van dank, niet alleen aan de leiding, doch ook aan de vergadering, die beheerscht was geweest door gevoelens van eerlijkheid, welwillendheid en collegialiteit als men niet beter kon wenschen. De eenheid van belangen, zooals die tusschen het H. B. en de leden bestond, was ongerept uit de discussies te voorschijn gekomen.

En hiermede was de jaarvergadering, wat het meer serieuze gedeelte betreft, afgelopen, waarna men zich tezamen naar Sonsbeek begaf voor de koffietafel, alwaar Berkenbosch Berends en zijn staf de leiding in handen namen voor de resterende punten van het programma.

B.